

Nr 36.

Av herrar **von Stockenström** och **Tamm**, om ökning av statens skogsutdikningsanslag.

För budgetåret 1927—1928 anvisade riksdagen under benämningen statens skogsutdikningsanslag ett extra reservationsanslag å 200,000 kronor att mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser och skogssällskapet fördelas efter för nämnda anslag gällande grunder. För budgetåret 1928—1929 uppfördes anslaget med 300,000 kronor och för nästföljande budgetår, 1929—1930, med 500,000 kronor.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 september 1929 har centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund hemställt, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att för budgetåret 1930—1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 700,000 kronor att mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser och skogssällskapet fördelas efter de för statens skogsutdikningsanslag gällande grunder.

I motiveringen till denna framställning har centralrådet anfört, att ifrågavarande anslagsbehov vid 1930 års slut kunde uppskattas till en summa, avsevärt överstigande en miljon kronor. Med hänsyn till, bland annat, att statens skogsutdikningsanslag vid 1929 års riksdag höjdes med 200,000 kronor från 300,000 kronor till 500,000 kronor, ansåg sig emellertid centralrådet ej böra göra framställning om en sådan ökning av anslaget, att det sannolika medelsbehovet för nästa budgetår därigenom helt skulle täckas. Centralrådet inskränkte sig till att begära anslagets förhöjning med 200,000 kronor till 700,000 kronor, vilket belopp ansågs oundgängligen nödvändigt för att intresset hos skogsägarna för skogsdikningsarbeten under kommande år måtte kunna vidmakthållas och stärkas. Centralrådet höll nämligen före, att detta ej kunde ske, om en stor balans av gamla ansökningar för längre tid finge hindra nya ansökningars handläggning och bidragstilldelning.

Domänstyrelsen, som yttrat sig över centralrådets ifrågavarande framställning, har tillstyrkt densamma, under det att statskontoret, som jämväl av Kungl. Maj:t anbefallts avgiva utlåtande i ärendet, ifrågasatte, huruvida icke anslaget borde i riksstaten för budgetåret 1930—1931 upptagas med samma belopp som för nästföregående budgetår, d. v. s. med 500,000 kronor, eller i allt fall icke höjas med ett så betydande belopp, som av centralrådet föreslagits.

I 1930 års statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1930—1931 under benämning statens skogsutdikningsanslag anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

Anslagets begränsning till samma belopp, som av riksdagen beviljats för innevarande budgetår, har av departementschefen motiverats med hänsyn till

statsekonomiska skäl och det förhållandet, att ett anslag av nu utgående storlek, vilket utan återbetalningsskyldighet ställes till skogsägarnas förfogande, synes möjliggöra bedrivandet av en betydande dikningsverksamhet.

Av riksskogstaxeringsnämndens uppgifter om våra skogars beskaffenhet framgår, att inom landet skulle finnas sammanlagt 1,933,200 har försumpad skogsmark och 1,599,200 har dikningsbar myr, eller sammanlagt 3,532,400 har ur biologisk synpunkt dikningsvärd mark, tjänlig till skogsbörd. Av denna areal torde mer än 2,000,000 har vara belägen å skogar, lydande under 1923 års skogsvårdslag. Två tredjedelar av landets produktiva skogsmark äro underkastade bestämmelserna i denna lag.

Det är alltså väldiga, nu mer eller mindre improduktiva arealer, som genom torrläggning kunna produktivgöras. Den ökning av skogarnas årliga tillväxt, som skulle bliva följden av dessa markers iståndsättande, kan skattas till åtskilliga miljoner kubikmeter. De godartade torvmarkernas produktionsförmåga efter dikning blir nämligen i regel högre än omgivande fastmarkers. Ur statsnyttans synpunkt är därför dikningen den skogsvårdsåtgärd, som är mest förtjänt av understöd, då den effektivast bidrager till en höjning av skogarnas avkastningsförmåga.

Med av Kungl. Maj:t nu föreslaget anslag för ifrågavarande ändamål, 500,000 kronor, ställas 425,000 kronor till förfogande för direkta statsunderstöd till grävningsarbeten. 75,000 kronor eller 15 % av 500,000 kronor beräknas åtgå för täckande av skogsvårdsstyrelsernas och skogssällskapets förvaltningskostnader. Enligt vunnit erfarenhet från skogsvårdsstyrelsernas verksamhet med anledning av statens skogsutdikningsanslag torde man kunna räkna med en kostnad för grävningsarbetenas utförande på i genomsnitt 80 kronor per har. Statens utgift skulle under denna förutsättning, exklusive förvaltningsbidragen, uppgå till 40 procent av 80 kronor, eller genomsnittligt till 32 kronor per dikad har. Detta betyder, att med nuvarande anslag statsunderstöd skulle kunna utgå för dikning av sammanlagt c:a 13,000 har årligen. Med denna takt skulle torrläggningen av förefintliga 2 milj. har taga c:a 150 år i anspråk.

Även om ej hela denna areal av ekonomiska eller tekniska skäl bör dikas, rör det sig ändock om avsevärda tidrymder, innan de ur alla synpunkter dikningsbara markerna bliva torrlagda.

Med hänsyn härtill synes centralrådets ovanberörda framställning med äskande av medel till statens skogsutdikningsanslag för budgetåret 1930—1931 synnerligen rimlig och välmotiverad. Då dikningar, som redan antytts, torde höra till de skogsvårdsåtgärder, som lämna ekonomiskt gynnsammaste resultat, synes ur nationalekonomisk synpunkt starka skäl tala för, att statens understöd till ifrågavarande arbeten i ej oväsentlig grad utökas. Detta synes så mycket hellre kunna ske, som intresset hos skogsägarna för dylika företag, vilket cen-

tralrådet framhållit, nu är väckt och uppenbarligen befinner sig i hastig tillväxt. Det är av vikt, att detta intresse ej onödigtvis stäcket.

I av 1928 års skogsvårdskommitté den 1 november 1929 avgivet betänkande angående statens medverkan för vinnande av ökad skogsproduktion å vissa marker hava förslag framlagts om statsunderstöd till skogsodling av gamla kalmarker, till vanhävdade, glest be vuxna skogsmarkens iståndsättande samt till röjning i s. k. stavaskogsbestånd. Med utgångspunkt från beräknade arealförekomsten av dylika marker har den sammanlagda kostnaden för staten för ifrågavarande åtgärders utförande uppskattats till c:a 40 milj. kronor. Kommittén har föreslagit, att detta belopp skulle ställas till förfogande i den årliga utsträckning, att omförmälda arbeten skulle kunna slutföras inom 15 år.

Med anledning av kommitténs förslag och i enlighet med dess hemställan har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition uppfört ett belopp av 600,000 kronor, benämnt statens skogsodlingsanslag, att, i avbidan på den proposition i ämnet, som må vara förelagd riksdagen, för understödande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet av företag, som avse skogsodling eller annan åtgärd för vinnande av ändamålsenlig skogsproduktion å vissa marker med otillfredsställande skogstillstånd, beräknas för budgetåret 1930—1931.

Med vetskap om att vattensjuka skogsmarkens utdikning äro åtgärder, som med all sannolikhet i minst lika hög grad som nyssnämnda, av 1928 års skogsvårdskommitté förordade, kunna anses fylla de nationalekonomiska krav, som måste uppställas för statsanslags beviljande, synes ett kraftigare stödjande av skogsutdikningen väl överensstämma med en klok skogspolitik till främjande av de enskilda skogarnas produktionsförmåga.

Med hänsyn härtill och under åberopande av vad ovan anförts, hemställas,

att riksdagen måtte för budgetåret 1930—1931 under benämning statens skogsutdikningsanslag anvisa ett extra reservationsanslag av 700,000 kronor.

Stockholm den 17 januari 1930.

B. v. Stockenström.

Gustaf Tamm.